

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/220/2019
Identifikačné číslo spisu: 8313213900
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8313213900.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne O.. O. G., bývajúcej v obci G. č. XXX, zastúpenej JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Floriánova č. 12, proti žalovanej Základnej škole s materskou školou, Košarovce 16, so sídlom v obci Košarovce č. 16, IČO: 37 876 970, zastúpenej JUDr. Martinou Řeřichovou, PhD., advokátkou so sídlom v Humennom, Námestie slobody č. 13/25, o náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11 Cpr 3/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. júna 2019 sp. zn. 12 CoPr 4/2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. júna 2019 sp. zn. 12 CoPr 4/2019 vo výroku I. v časti, v ktorej zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné zo 4. januára 2019 č. k. 11 Cpr 3/2013 - 379 týkajúcej sa náhrady mzdy a úrokov z omeškania tak, že žalobu zamietol.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa po pripustení zmeny petitu pôvodnej žaloby uznesením Okresného súdu Humenné z 13. októbra 2014 č. k. 11 Cpr 3/2013 - 63 domáhala, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť jej náhradu mzdy vo výške 29.817,93 € s príslušným úrokom z omeškania bližšie konkretizovaným v predmetnom uznesení a to všetko z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru. Žalobu odôvodnila tým, že Okresný súd Humenné rozsudkom z 19. apríla 2013 č. k. 21 C 155/2010 - 220 (č. 1. 19) okrem iného rozhodol, že skončenie pracovného pomeru žalobkyne výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b/ zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce (ďalej len „Zákonník práce“) žalovanou listom z 30. júna 2010 je neplatné. Odvolávajúc sa na znenie § 79 ods. 1, ods. 2 Zákonníka práce žalobkyňa poukázala na svoj list z 26. júla 2010 adresovaný žalovanej (zamestnávateľovi), ktorým jej oznámila svoj nesúhlas so skončením pracovného pomeru a trvala na ďalšom zamestnávaní. Nárok na náhradu mzdy si uplatnila od 22. júna 2011 do 30. septembra 2013. Žalovaná sa s náhradou mzdy, ktorú žalobkyňa nevyplatila, dostala do omeškania, každým jedným mesiacom a to uplynutím 14-teho dňa (výplatný deň) daného kalendárneho mesiaca.

2. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. januára 2019 č. k. 11 Cpr 3/2013 - 379 rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu mzdy vo výške 28.135,93 € s úrokom z omeškania vo výške: 9,5 % ročne zo sumy 226,93 € od 15. júla 2011 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. augusta 2011 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. septembra 2011 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. októbra 2011 do zaplataenia, 9,25 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. novembra 2011 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. decembra 2011 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. januára 2012 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. februára 2012 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. marca 2012 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. apríla 2012 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. mája 2012 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. júna 2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. júla 2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. augusta 2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. septembra 2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. októbra 2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. novembra 2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. decembra 2012 do zaplataenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. januára 2013 do zaplataenia, 5,75 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. februára 2013 do zaplataenia, 5,75 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. marca 2013 do zaplataenia, 5,75 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. apríla 2013 do zaplataenia, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. mája 2013 do zaplataenia, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. júna 2013 do zaplataenia, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. júla 2013 do zaplataenia, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. augusta 2013 do zaplataenia, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. septembra 2013 do zaplataenia, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. októbra 2013 do zaplataenia, 5,25 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. novembra 2013 do zaplataenia, 5,25 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. decembra 2013 do zaplataenia, 5,25 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. januára 2014 do zaplataenia, 5,25 % ročne zo sumy 841 € od 15. februára 2014 do zaplataenia, 5,25 % ročne zo sumy 841 € od 15. marca 2014 do zaplataenia, 5,25 % ročne zo sumy 841 € od 15. mája 2014 do zaplataenia, 5,15 % ročne zo sumy 841 € od 15. júna 2014 do zaplataenia, 5,15 % ročne zo sumy 841 € od 15. júla 2014 do zaplataenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (I.); žalobkyni priznal voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 88,72 % (II.,III.); žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť na účet súdu prvej inštancie súdny poplatok za návrh vo výške 1.688 € do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (IV.).

2.1. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Humenné z 19. apríla 2013 č. k. 21 C 155/2010 - 220 (č. l. 19) bolo určené, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce udelené žalovanou žalobkyni je neplatné; preukázanú výšku priemerného zárobku žalobkyne s prihliadnutím na § 29 Zákonníka práce za roky 2011 až 2014. Pri určení výšky priemerného zárobku žalobkyne súd prvej inštancie vychádzal z platových taríf pedagogických zamestnancov a zvýšenia platových taríf v závislosti od dĺžky započítanej praxe. Z lekárskej správy Sociálnej poisťovne z 11. októbra 2016 vyplynulo, že žalobkyňa môže pracovať na pôvodnom pracovisku, môže vykonávať prácu učiteľky a administratívne práce a jej obmedzenie pracovných schopností spočíva v tom, že môže vykonávať prácu len v prostredí bez nočných zmien, fyzicky namáhavej práce s možnosťou diétného stravovania. V konaní nebolo spochybnené, že v období od 30. júna 2010 do 21. júna 2011 bola žalobkyňa práceneschopná. Listom z 26. júla 2010 žalobkyňa oznámila žalovanej, že skončenie pracovného pomeru považuje za neplatné a trvá na ďalšom zamestnávaní. Od tejto doby jej patrí náhrada mzdy, pričom žalobkyňa si tento nárok uplatnila až po skončení jej práceneschopnosti, t. j. od júna 2011 (výplatný termín 14. júla 2011). K žalovanej námietke premlčania nároku žalobkyne na náhradu mzdy za obdobie od 28. júla 2010 do 1. októbra 2013 súd prvej inštancie konštatoval premlčanie tohto nároku a to za obdobie od 28. júla 2010 do 30. septembra 2010, avšak žalobkyňa si za toto obdobie nárok na náhradu mzdy neuplatnila. Svoj nárok si uplatnila 1. októbra 2013 a to za obdobie od júna 2011, teda uplatnila si ho včas. Od 1. júna 2011 do 1. októbra 2013 trojročná premlčacia lehota neuplynula, preto súd prvej inštancie tento nárok žalobkyne za premlčaný nepovažoval. Podľa názoru súdu prvej inštancie zo strany žalovanej nebolo preukázané, že žalobkyňa žiadala náhradu mzdy nad dobu 12 mesiacov v rozpore s dobrými mravmi. Naopak žalobkyňa preukázala, že sa snažila zamestnať ako aj že sa zamestnala, avšak jej príjem z pracovného pomeru nedosahoval výšku príjmu z predchádzajúceho pracovného pomeru. Rovnako preukázala, že sa snažila v tomto období nájsť si výhodnejšie zamestnanie. K ponuke práce od

žalovanej na pozíciu vedúcej školského klubu s rovnakým platom a s rovnakým tarifným zaradením súd prvej inštancie uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa túto ponuku odmietla s odôvodnením, že na túto prácu je potrebné iba stredoškolské vzdelanie a pokiaľ ide o náhradu mzdy, tak o nej sa so žalovanou vôbec nebavili. Žalobkyňa predpokladala, že takéto miesto je spojené aj s nižšou mzdou a okrem toho sa chcela uplatniť na mieste (pozícii), ktoré vykonávala predtým, ako bol s ňou pracovný pomer zo strany žalovanej ukončený. Žalobkyňa si uplatnila náhradu mzdy od júna 2011 do augusta 2014.

2.2. Rozsudkom súdu prvej inštancie z 19. apríla 2017 č. k. 11 Cpr 3/2013 - 282 bola žaloba žalobkyne zamietnutá v časti náhrady mzdy za mesiac júl 2014 s výplatou v mesiaci august 2014 vo výške 841 € a za mesiac august 2014 s výplatou v mesiaci september 2014 vo výške 732,59 €, vrátane príslušného úroku z omeškania; táto časť nároku žalobkyne nebola napadnutá odvolaním, preto sa v tejto časti stal rozsudok súdu prvej inštancie právoplatným.

2.3. Keďže zriaďovateľom žalovanej je obec Košarovce, na odmeňovanie žalobkyne sa vzťahuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 553/2003 Z. z.“). Celková výška náhrady mzdy predstavuje sumu 28.135,93 €, táto pozostáva z náhrady mzdy za mesiac jún 2011 (od 22. júna 2011) vo výške 226,93 €, za mesiac júl až december 2011 vo výške 703,50 € mesačne (t. j. 6 x 703,50 = 4.221 €), za rok 2012 (12 x 756) 9.072 €, za rok 2013 (12 x 797,50) 9.570 €, za mesiac január až jún 2014 (6 x 841) 5.046 €. Nakoľko ide o mzdu v hrubom, žalovaná je povinná uhradiť žalobkyňi náhradu mzdy v čistom, t. j. po očistení mzdy od odvodov a daní.

2.4. K otázke priznania úrokov z omeškania žalobkyňi za čas, kedy jej nebol vyplácaný funkčný plat súd prvej inštancie uviedol s odkazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 6 Cdo 76/2011) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. III. ÚS 460/2017), že vo všeobecnosti platí, že v prípade ak zamestnávateľ mešká s výplatou platu a plat neposkytne v dohodnutej dobe a v prípade absencie takejto dohody najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca je v omeškani. Zamestnávateľ sa dostáva do omeškania s vyplatením jednotlivých mesačných náhrad mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru márnym uplynutím výplatného termínu v nasledujúcom kalendárnom mesiaci, z čoho vyplýva i to, že nasledujúcim dňom vzniká zamestnancovi právo na úrok z omeškania z príslušnej sumy náhrady mzdy. Pokiaľ tieto závery dopadajú na prípady náhrady mzdy pri neplatnom rozviazaní pracovného pomeru, o to viac sa vzťahujú na prosté nevyplatenie mzdy zamestnancovi zamestnávateľom vôbec alebo v správnej výške. Z týchto dôvodov dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobkyňi patria aj úroky z omeškania. Pri určení výšky úrokov z omeškania postupoval podľa občianskoprávných predpisov v súlade s § 1 ods. 4 Zákonníka práce. Výplatný termín k 14-temu dňu v mesiaci nebol v konaní sporný, preto súd prvej inštancie priznal žalobkyňi úrok z omeškania každý mesiac odo dňa nasledujúceho po dni výplatného termínu, t. j. od 15-teho dňa v kalendárnom mesiaci.

2.5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). O zaplatení súdneho poplatku žalovanou rozhodol podľa § 2 ods. 2 v spojení s § 4 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 11. júna 2019 sp. zn. 12 CoPr 4/2019 (č. l. 426) na odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyňi náhradu mzdy do sumy 19.009,73 € s úrokom z omeškania vo výške: 9,5 % ročne zo sumy 211,05 € od 15. júla 2011 do zaplatenia, 9,5 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. augusta 2011 do zaplatenia, 9,5 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. septembra 2011 do zaplatenia, 9,5 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. októbra 2011 do zaplatenia, 9,25 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. novembra 2011 do zaplatenia, 9 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. decembra 2011 do zaplatenia, 9 % ročne zo sumy 703,50 € od 15. januára 2012 do zaplatenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. februára 2012 do zaplatenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. marca 2012 do zaplatenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. apríla 2012 do zaplatenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. mája 2012 do zaplatenia, 9 % ročne zo sumy 756 € od 15. júna 2012 do zaplatenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. júla 2012 do zaplatenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. augusta 2012 do zaplatenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. septembra 2012 do zaplatenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. októbra 2012 do zaplatenia, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. novembra 2012 do zaplatenia, 8,75 % ročne zo

sumy 756 € od 15. decembra 2012 do zaplata, 8,75 % ročne zo sumy 756 € od 15. januára 2013 do zaplata, 5,75 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. februára 2013 do zaplata, 5,75 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. marca 2013 do zaplata, 5,75 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. apríla 2013 do zaplata, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. mája 2013 do zaplata, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. júna 2013 do zaplata, 5,5 % ročne zo sumy 797,50 € od 15. júla 2013 do zaplata, 5,5 % ročne zo sumy 720,32 € od 15. augusta 2013 do zaplata a vo zvyšnej časti týkajúcej sa náhrady mzdy a úrokov z omeškania zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol (I.); zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o poplatkovej povinnosti žalovanej (II.); rozhodol o trovách konania pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom (III.).

3.1. Vychádzajúc zo skutkového stavu veci zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovať či doplniť dokazovanie (§ 383 a § 384 CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je z časti dôvodné, v dôsledku čoho rozsudok súdu prvej inštancie čiastočne potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP), zmenil (§ 388 CSP) a zrušil (§ 391 CSP) ako vecne nesprávny.

3.2. Dôvodom na zmenu napadnutého rozsudku bolo podľa odvolacieho súdu nesprávne právne posúdenie otázky „od kedy a v akej výške patrí žalobkyni náhrada mzdy“ súdom prvej inštancie. V posudzovanom prípade za rozhodujúci okamih považoval odvolací súd ten, kedy žalobkyňa oznámila žalovanej, že trvá, aby ju naďalej zamestnávala (28. júla 2010), pričom od tohto okamihu patrí žalobkyni náhrada mzdy. Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom žalovanej, že nárok na náhradu mzdy bolo možné žalobkyni priznať iba za obdobie od 28. júla 2010, najviac do 28. júla 2013. Nárok na náhradu mzdy zamestnancovi nepatrí za dobu jeho práceneschopnosti, za ktorú poberá nemocenské dávky. Žalobkyňa bola práceneschopná od 30. júna 2010 do 21. júna 2011, preto jej za toto obdobie náhrada mzdy nepatrí, čo si ani neuplatnila. Toto obdobie je však nevyhnutne potrebné zahrnúť do celkového obdobia, za ktoré možno náhradu mzdy priznať, nakoľko rozhodujúcim okamihom, od kedy možno náhradu mzdy priznať, je okamih, kedy zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní a nemožno tento okamih viazať na inú skutočnosť tak, ako sa mylne domnieva žalobkyňa, ktorá ho viaže na okamih skončenia pracovného pomeru po skončení jej práceneschopnosti. Obdobím, za ktoré nemožno žalobkyni priznať náhradu mzdy je preto obdobie po 28. júli 2013.

3.3. K obrane žalovanej snažiacej sa už z okolností zamestnania sa žalobkyne u iného zamestnávateľa, ako aj z ďalších okolností prípadu vyvodzovať naplnenie zákonných podmienok pre uchránenie pred povinnosťou na zaplata náhrady mzdy potom, čo súd prisvedčil žalobkyňu v tom, že výpoveď z 30. júna 2010 bola neplatnou, odvolací súd uviedol, že túto nemožno prijať. Treba totiž trvať i na tom, že ak o znížení (neprižnaní) náhrady mzdy podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce môže súd rozhodnúť len na základe žiadosti zamestnávateľa, dôkazné bremeno preukázať podmienky pre takéto prípadné rozhodnutie má zamestnávateľ. Žalovaná splnenie týchto podmienok síce tvrdila, no neunesla dôkazné bremeno na preukázanie zamestnania sa, v rozhodnom čase za podmienok prinajmenšom rovnocenných s tými u nej (žalovanej) alebo aspoň existencie objektívnej možnosti na takéto zamestnanie sa. Pri zamestnaní sa žalobkyne u zamestnávateľa Základná škola Brekov nemôže byť žiadneho sporu o tom, že príjem žalobkyne z takého zamestnania po celú dobu jeho trvania bol podstatne nižším než ten u žalovanej a zároveň výsledkami vykonaného dokazovania nebolo preukázané nič nasvedčujúce tomu, že by takýto nižší príjem mal byť kompenzovaný čímkol'vek, pre čo by šlo súdiť aspoň na rovnocennosť zamestnania s tým u žalovanej. Pre účely určenia náhrady mzdy súd prvej inštancie správne vychádzal z funkčného platu (§ 29 ods. 1 až 4 zákona č. 553/2003 Z. z.) žalobkyne; správne nezapočítal do priznanej náhrady mzdy sumu odstupného, ak si ju žalovaná, ktorá ju žalobkyni vyplatila, uplatnila v inom konaní (vedenom pred Okresným súdom Humenné pod sp. zn. 7 Cpr 1/2016) ako samostatný nárok. Priznaný mzdový nárok žalobkyne je v hrubej mzde, z ktorej žalovaná vykoná odvody odpočítaním súm poisťného na zdravotné poistenie, nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, príspevku na poistenie v nezamestnanosti, príspevku na doplnkové dôchodkové poistenie a preddavku na daň z príjmov fyzických osôb vypočítaných podľa podmienok a sadzieb platných pre zamestnanca v mesiaci, za ktorý sa tento čistý funkčný plat zisťuje a žalobkyni vyplatí čistú mesačnú mzdu, vrátane úrokov z omeškania z čistej mzdy. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyni prislúchajú i zákonné úroky z omeškania a to s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), ktoré je všeobecným ustanovením v ôsmej časti Občianskeho zákonníka. Odvolací súd považoval tiež za správny záver súdu prvej inštancie, že dĺžka sporu a skutočnosť, že žalovaná je rozpočtovou organizáciou, nie sú dôvodmi hodnými osobitného

zreteľa na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP.

3.4. Vo vzťahu k výroku o poplatkovej povinnosti žalovanej odvolací súd uviedol, že súd môže súdny poplatok vyrubiť a vymáhať až po vzniku poplatkovej povinnosti. Výsledok konania je zrejmý až z právoplatného rozhodnutia súdu, nie skôr. Ak súd prvej inštancie o poplatkovej povinnosti rozhodol pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, je jeho rozhodnutie predčasné. Pre tento dôvod odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o poplatkovej povinnosti žalovanej zrušil (§ 389 ods. 1 písm. d/ CSP).

3.5. O trovách konania pred súdom prvej inštancie ako aj o trovách pred odvolacím súdom rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, prípustnosť ktorého odvodzuje výslovne z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (č. l. 439).

4.1. Žalobkyňa za relevantné právne otázky, pri riešení ktorých sa odvolací súd podľa jej názoru odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu považuje otázky a/ „či je možné priznať nárok na náhradu mzdy iba za obdobie od 28. júla 2010, t. j. odo dňa, kedy žalovaná prevzala oznámenie žalobkyne o tom, že trvá na ďalšom zamestnávaní najviac do 28. júla 2013 a uvedené nie je možné posúvať, respektíve viazať na skončenie pracovného pomeru, respektíve ukončenie práceneschopnosti zamestnanca“ a b/„či sa nárok žalobkyne na náhradu mzdy posúdi podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce účinného dňa 30. júna 2010, kedy bola žalobkyni daná výpoveď z pracovného pomeru, alebo sa nárok žalobkyne posúdi podľa príslušného ustanovenia účinného v inom časovom období?“

4.2. Vo vzťahu k právnemu posúdeniu prvej právnej otázky (a/) žalobkyňa poukazuje na právny záver vyjadrený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2009 sp. zn. 1 Cdo 180/2009, v ktorom súd riešil obdobnú právnu otázku a vyslovil záver svedčiaci názoru žalobkyne. Žalobkyňa má za to, že až do uplynutia výpovednej doby pracovný pomer účastníkov trvá a zamestnanec má nárok na mzdu za vykonanú prácu až v prípade, ak neistota, či pracovný pomer účastníkov podľa výpovede z pracovného pomeru skutočne skončil, alebo či bude (môže) pokračovať, nastáva až po uplynutí výpovednej doby. Až v tomto období sa nároky účastníkov konania môžu riadiť ustanoveniami upravujúcimi nároky z neplatného rozviazania pracovného pomeru. Žalobkyňa nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, že obdobie jej práceneschopnosti je nevyhnutne potrebné zahrnúť do celkového obdobia, za ktoré možno náhradu mzdy priznať, lebo rozhodujúcim okamihom, od kedy je možné náhradu mzdy priznať, je okamih, kedy zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní a nemožno tento okamih viazať na inú skutočnosť - na okamih skončenia pracovného pomeru po skončení jej práceneschopnosti. V konaní bolo totiž nesporné, že žalobkyni bola daná výpoveď v čase plynutia ochrannej doby (už 30. júna 2010 bola práceneschopná), rovnako je nesporné, že jej práceneschopnosť trvajúca od 30. júna 2010 skončila 21. júna 2011 a teda uplynutím posledného dňa ochrannej doby sa skončil aj jej pracovný pomer a tak sa jej oznámenie o tom, že trvá na ďalšom zamestnávaní mohlo vzťahovať iba k zamestnávaniu v dobe po dni, kedy sa jej pracovnoprávny vzťah skončil uplynutím ochrannej doby, t. j. po dni 21. júna 2011. V rozhodnutí z 12. decembra 2011 sp. zn. 7 MCdo 1/2010 Najvyšší súd Slovenskej republiky právne vyriešil otázku plynutia výpovednej lehoty v rámci ochrannej doby a v nadväznosti na to otázku skončenia pracovného pomeru.

4.3. K vymedzenej druhej právnej otázke (b/) žalobkyňa uviedla, že má za to, že súd prvej inštancie jej nárok správne posúdil podľa § 79 ods. 1 a 2 Zákonníka práce účinného v čase dania výpovede žalobkyni a oznámenia zo strany žalobkyne, že trvá na ďalšom zamestnávaní, t. j. ku dňu 30. júna 2010. Od nadobudnutia účinnosti Zákonníka práce bolo ustanovenie § 79 ods. 2 tohto zákona viackrát novelizované. Vo vzťahu nároku zamestnanca na náhradu mzdy v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa zákonom č. 348/2007 Z. z. účinným od 1. januára 2008 došlo k zmene znenia tohto ustanovenia tak, že ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať. K ďalšej zákonnej zmene tohto ustanovenia došlo až zákonom č. 257/2011 Z. z. účinným od 1. septembra 2011 do 31. decembra 2012, podľa ktorého, ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 9 mesiacov, patrí zamestnancovi náhrada mzdy za čas 9 mesiacov. Podľa § 252g ods. 1 Zákonníka práce (prechodné ustanovenie účinné od 1. septembra 2011) sa ustanoveniami tohto zákona spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred

1. septembrom 2011. Právne úkony urobené pred týmto dátumom a nároky, ktoré z nich vznikli, sa posudzujú podľa právnej úpravy účinnej do 31. augusta 2011. Odvolací súd nemohol vec právne posúdiť podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce účinného od 1. januára 2013 ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov zamestnancovi vôbec nepriznať. Náhrada mzdy môže byť priznaná najviac za čas 36 mesiacov. Nárok žalobkyne na náhradu mzdy vznikol z titulu výpovede danej jej žalovanou dňa 30. júna 2010 a z tohto dôvodu jej nárok je potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej ku dňu 30. júna 2010, tak ako to správne urobil súd prvej inštancie. Žalobkyňa v tejto súvislosti poukazuje na dve rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2011 sp. zn. 6 Cdo 157/2010 a z 31. mája 2017 sp. zn. 6 Cdo 100/2016, v ktorých bol pri riešení obdobnej právnej otázky vyslovený záver zhodujúci sa s právnym názorom žalobkyne, čím sa podľa jej názoru odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe.

4.4. Posudzujúc však dovolanie žalobkyne podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje tiež podľa § 420 písm. f/ CSP. V tejto súvislosti namieta tzv. „zmätočnosť“ (nedostatočné odôvodnenie) rozhodnutia odvolacieho súdu a to konkrétne vo vzťahu k tvrdeniu odvolacieho súdu „v súdenom spore bola žalobkyňa práceneschopná od 30.6.2010 do 21.06.2011, za toto obdobie jej náhrada mzdy nepatrí, žalobkyňa za toto obdobie náhradu mzdy neuplatnila, avšak toto obdobie je nevyhnutne potrebné zahrnúť do celkového obdobia, za ktoré možno náhradu mzdy priznať...“. V súvislosti s týmto právnym záverom odvolacieho súdu, má žalobkyňa za to, že z neho nevyplýva na základe akého právneho predpisu postupoval. Zároveň nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vidí žalobkyňa aj v (ne)odôvodnení nepriznania náhrady mzdy za žalobkyňou požadované obdobie od 15. augusta 2013 do 15. júla 2014. Podľa názoru žalobkyne odvolací súd svoje v tejto časti zamietané rozhodnutie nepodporil žiadnym zákonným ustanovením, vzhľadom k čomu považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné.

4.5. Z týchto dôvodov žalobkyňa navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušil rozsudok odvolacieho súdu v časti, v ktorej zmenil rozsudok súdu prvej inštancie týkajúcej sa náhrady mzdy a úrokov z omeškania tak, že žalobu zamietol, a vec mu vrátil na ďalšie konanie; aby priznal žalobkyňi náhradu trov dovolacieho konania.

5. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu (č. l. 448) uvádza, že sa nestotožňuje s tvrdeniami žalobkyne a má za to, že odvolací súd sa pri rozhodovaní neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhuje preto, aby najvyšší súd dovolanie žalobkyne zamietol.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné ale tiež dôvodné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania konkrétne z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

I.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobkyňa namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, a II. ÚS 251/03). Podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov; nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

11. K nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej právnym dôsledkom prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu stanovisko (R 2/2016), právna veta, ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a odvolacieho konania nepozná pojem „iná vada“ tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od väd zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Toto stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd Slovenskej republiky považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

11.1. Druhá veta stanoviska R 2/2016 predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa napríklad tých prípadov, v ktorých rozhodnutie súdu (či už vo vzťahu ku komplexu v spore riešených otázok, alebo aj len jednej, avšak pre výsledok sporu rozhodujúcej otázke), neobsahuje žiadne odôvodnenie.

11.2. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria

A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

12. Podľa názoru dovolacieho súdu došlo postupom odvolacieho súdu k procesnej vade, na ktorú sa vzťahuje druhá veta stanoviska R 2/2016. Žalobkyňa nepreskúmateľnosť namieta v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci vo vzťahu k riešeniu ňou vymedzenej právnej otázky (b/) „či sa nárok žalobkyne na náhradu mzdy posúdi podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce účinného dňa 30. júna 2010, kedy bola žalobkyňi daná výpoveď z pracovného pomeru, alebo sa nárok žalobkyne posúdi podľa príslušného ustanovenia účinného v inom časovom období?“. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva z účinnosti akého právneho predpisu a ustanovenia odvolací súd predmetný nárok žalobkyne posudzoval. V bodoch 23. a 24. svojho odôvodnenia odvolací súd síce podáva historický výklad k ustanoveniu § 79 ods. 2 Zákonníka práce (zhodný s výkladom najvyššieho súdu vyjadreným v uznesení zo 14. septembra 2011 sp. zn. 6 Cdo 157/2010), no ani z tejto interpretácie nie je zrejmé podľa akého účinného právneho predpisu a ustanovenia postupoval. Odpoveď na túto otázku je pritom právne významná pre posúdenie predmetného nároku žalobkyne; pre právne posúdenie ňou vymedzenej právnej otázky (b/); odvolací súd neposkytol v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia na ňu jednoznačnú odpoveď, respektíve túto neposkytol vôbec. Odvolací súd tak porušil právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces, vrátane jej práva preukázať v konaní ňou tvrdené skutočnosti o preukázaní dôvodnosti jej nároku. Uvedený postup odvolacieho súdu je preto nutné označiť ako arbitrárny, odporujúci princípu materiálneho právneho štátu.

12.1. Keďže odvolací súd neskúmal vec z právne významných hľadísk, porušil základné právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces, čím došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolanie žalobkyne je preto v tejto časti dovolania nielen prípustné, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený relevantný dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

13. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobkyne. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017). Bez odpovede podľa akého účinného právneho predpisu a ustanovenia odvolací súd postupoval pri posúdení predmetného nároku žalobkyne, nebolo ani možné pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobkyne vyjadrenej v dovolaní v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP.

14. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal žalovanou namietanou prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

II.

15. S poukazom na vyššie uvedené, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.